

Peder Anker:

From Bauhaus to Ecohouse

Louisiana State University Press, 2010

188 sider

DEN ØKOLOGISKE ARKITEKTURENS HISTORIE

Uttrykket "økologisk arkitektur" burde være overflødig. Den tyske zoologen Ernst Haeckel skapte uttrykket "økologi" i 1866, fra det greske ordet "oikos", som betyr "husholdning". Haeckle kom opp med begrepet for å beskrive forholdet mellom levende vesener og deres omgivelser, med andre ord, det komplekse avhengighetsforholdet mellom det organiske og det uorganiske. Arkitekturen var, og er, et godt bilde på dette samspillet. Men på samme tid som begrepet ble skapt, var økologien og arkitekturen i ferd med å vokse fra hverandre, og ved slutten av 1800-tallet hadde bildet gått tapt, i det arkitekturen i stadig større grad betraktet omgivelsene som noe som kunne utnyttes, heller enn et sted for symbiotisk samhandling.

Det er en utbredt oppfatning at tilnærmingen mellom arkitekturen og miljøet var et produkt av 1960-tallet, men Peder Ankers bok *From Bauhaus to Ecohouse* korrigerer denne oppfatningen ved å spore den økologiske arkitekturens historie tilbake til Bauhaus og teoriene til lærerne der, spesielt Walter Gropius og László Moholy-Nagy. De fleste arkitekter kjenner til Bauhaus sin abstrakte estetikk og eksperimentene i tråd med den økende mekaniseringen av

samfunnet. Anker utforsker imidlertid det miljømessige fokuset som var sentralt i Bauhaus-bevegelsens tanker om arkitektur og design. På samme måte som Haeckel forente det organiske og det uorganiske i begrepet "økologi", forente Gropius kunst og vitenskap gjennom arkitekturen, som en sammensmelting av det naturlige og det menneskeskapte. Ankers tekst konstruerer en økologisk historie som følger disse tankene fra deres tyske røtter, via et eksil i London og Chicago (inkludert en interessant avstikker gjennom H.G. Wells), til deres endelige innflytelse på den amerikanske arkitekturscenen. I Amerika møter vi den eksentriske Buckminster "Bucky" Fuller og hans tanker om *Spaceship Earth*; forestillingen om at planeten kunne "styres" som et skip. Historien om Fuller er spesielt

bevaring, hvor menneskene ble betraktet som jordbundne astronauter som forholdt seg til et lukket miljø med gjenbruk og kompostering. Denne forestillingen hadde også sitt motkulturelle speilbilde, i sidene til Whole Earth-katalogen. Anker antyder at forestillingen om et lukket system også påvirket miljøbevegelsens videre intellektuelle utvikling, og førte til en begrenset, stagnert og stadig mer irrelevant arkitektur.

Anker skriver godt, han tar ikke parti, men tydeliggjør kontraster, og har en frisk tilnærming til et aktuelt tema. Vi lever i en tid hvor den økologiske vissheten kan resultere i overfladisk grønnvasking, og Ankers bok gir en betimelig bakgrunn for tankene som preger vår samtid. Bokens korte avsluttende avsnitt om dagens utvikling virker imidlertid påklistret og for lite bearbeidet.

"VI LEVER I EN TID HVOR DEN ØKOLOGISKE VISSHETEN KAN RESULTERE I OVERFLADISK GRØNNVASKING"

interessant fordi hans kundekrets omfattet både det amerikanske militæret og motkulturelle radikaler som hippiene i Drop City. Fullers anti-malthusiske perspektiv, hvor jordens økonomi ikke var begrenset, men derimot åpen for nærmest grenseløse teknologiske fremskritt, står i kontrast til 1970-tallets miljø-pessimisme, med the Club of Rome's "The Limits to Growth" som ett eksempel. Romforskningen og dens ugjestmilde omgivelser ga inspirasjon til en ny økologisk etikk med fokus på

Bauhaus sitt ønske om å forene kunst og vitenskap blir stadig mer vanskelig å spore. Blir det et bind nummer to, Peder?

Thomas McQuillan